

Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk
utdanning og yrkesgodkjenning

Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjennings avgjørelse av 26. juni 2026

Sak: 2026/0117

Klager: A

Saken gjelder: Klage over vedtak om avslag og avvisning av søknad om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring.

Saken gjelder klage over vedtak fattet av Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir) den 22. mai 2025. Klager hadde søkt om godkjenning av to kvalifikasjoner fra Tyskland. I vedtaket avviste HK-dir klagers søknad om godkjenning av kvalifikasjonen «Fachkraft für Veranstaltungstechnik» fordi den omsøkte kvalifikasjonen ikke var en del av deres godkjenningsordning. HK-dir vurderte også at kvalifikasjonen «Fachhochschulreife» etter sitt omfang ikke kunne sidestilles med et relevant norsk fag- eller svennebrev. HK-dir kom derfor til at kvalifikasjonen «Fachhochschulreife» måtte avslås da kvalifikasjonen ikke oppfylte vilkårene for godkjenning i opplæringslova § 23-3. Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjenning kom til at HK-dir ikke hadde grunnlag for å avvise kvalifikasjonen «Fachkraft für Veranstaltungstechnik», og opphevet derfor HK-dirs vedtak på dette punkt. Hva gjaldt kvalifikasjonen «Fachhochschulreife» kom klagenemnda til at HK-dirs vurdering var korrekt, og nemnda opprettholdt HK-dirs vedtak for denne kvalifikasjonen. Klagers øvrige påstander om saksbehandlingsfeil førte ikke frem.

Klagenemndas medlemmer: Henrik W. Bärnholdt, Kristin Seehusen, Miriam Thea Josefin Svenaeus Bakken Wallenborg, Øistein Frank Sundli og Taija-Riitta Blencke.

1 Sakens bakgrunn

- (1) A (heretter klager) søkte 13. mars 2025 Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (heretter HK-dir) om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring for to kvalifikasjoner. Av søknaden fremgikk det at klager hadde gjennomført den toårige kvalifikasjonen «Fachhochschulreife» i Tyskland i perioden 2008-2010. Vedlagt søknaden var oversatt vitnemål med tittel «Certificate of University of Applied Sciences Entrance Qualification». I tillegg fremgikk det av søknaden at klager også hadde gjennomført den treårige kvalifikasjonen «Fachkraft für Veranstaltungstechnik» (oversatt til «Event Technician») i Tyskland i perioden 2011-2014. Vedlagt søknaden var vitnemål med oversettelse for denne kvalifikasjonen. I søknaden opplyste klager videre at hun ønsket å få godkjent sin utdanning tilsvarende enten Sceneteknisk produksjon (FKA50B) eller Medieteknikkfaget (MET3001), på bakgrunn av sin gjennomførte treårige yrkesfaglige utdanning og toårige studiekompetanse.

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

- (2) HK-dir fattet 22. mai 2025 vedtak om avslag av kvalifikasjonen «*Fachhochschulreife*» og avvisning av kvalifikasjonen «*Fachkraft für Veranstaltungstechnik*». Begrunnelsen for at kvalifikasjonen «*Fachhochschulreife*» ble avslått var at varigheten på opplæringen, inkludert omfanget av praktisk opplæring i faget, ikke tilsvarer norsk fag- og yrkesopplæring. Kvalifikasjonen «*Fachkraft für Veranstaltungstechnik*» ble avvist fra behandling med den begrunnelse at kvalifikasjonen ikke kan vurderes opp mot noen av de norske lærefagene som er med i godkjenningsordningen for fag- og yrkesopplæring på nåværende tidspunkt.
- (3) Klager påklaget vedtaket 6. juni 2025. Klager var uenig i HK-dirs vedtak, og mente det var en saksbehandlingsfeil at de to omsøkte kvalifikasjonene ikke ble vurdert samlet og at klagers omfattende arbeidserfaring og fagkompetanse ikke ble tatt i betraktning. Klager pekte også på antall år hun hadde studert, inkludert læretid. Vedlagt klagen ble det ettersendt ytterligere dokumentasjon.
- (4) HK-dir vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 33. HK-dir ga klager en utvidet begrunnelse for deres vurdering i dialog med klager 6. juni, 25. august og 1. september 2025, og ba klager gi en tilbakemelding dersom hun ikke lenger ønsket å opprettholde klagen. Klager bekreftet 3. september 2025 at hun opprettholdt klagen. Klagen og sakens dokumenter ble dermed den 16. januar 2026 oversendt Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjenning sammen med HK-dirs innstilling i klagesaken.
- (5) Klager fikk i brev 21. januar 2026 informasjon om saksgangen for klagenemnda og frist til å inngi kommentarer til HK-dirs innstilling i saken, eller andre merknader til saken. Klager sendte inn merknader 3. februar 2026.
- (6) Klagers merknader ble oversendt HK-dir, som fikk anledning til å inngi avsluttende kommentarer i saken. HK-dir sendte 13. februar 2026 inn avsluttende kommentarer i saken. HK-dirs kommentarer ble oversendt til klager, og klager sendte 20. februar 2026 inn avsluttende merknader i saken.
- (7) Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjenning behandlet saken i nemndsmøte 26. juni 2026.

2 HK-dirs begrunnelse for vedtaket i hovedtrekk

- (8) HK-dirs vurderinger i saken kan i det vesentlige oppsummeres slik:

Avslag av kvalifikasjonen «Fachhochschulreife»

- (9) I vedtaket vurderte HK-dir at vilkåret om samme «omfang» i opplæringslova § 23-3 ikke var oppfylt. Begrunnelsen var at den tyske opplæringsens varighet, inkludert omfanget av praktisk opplæring i faget, ikke tilsvarer norsk fag- eller yrkesopplæring. Da ett av vilkårene ikke var oppfylt, kunne ikke kvalifikasjonen godkjennes.
- (10) I etterfølgende e-post til klager av 6. juni 2025 og i innstillingen til klagenemnda har HK-dir endret sin vurdering. Her vurderer HK-dir at den omsøkte utdanningen ikke er yrkesfaglig videregående opplæring som fører til fag- eller svennebrev, men studieforberedende videregående opplæring som gir adgang til «*Fachhochschulen*» (høyskoler) i Tyskland. HK-dir mener derfor at den omsøkte kvalifikasjon

«*Fachhochschulreife*» ikke kan vurderes av HK-dir, da HK-dir ikke har mandat til å vurdere om en kvalifikasjon oppfyller krav om generell studiekompetanse. Godkjenningsordningen er derimot ment for yrkesfaglig videregående opplæring, jf. Prop. 72 L (2015-2016) s. 44. Siden klagers kvalifikasjon ikke er en utenlandsk fag- eller yrkesopplæring, mente HK-dir at det ikke var nødvendig å vurdere om vilkårene i opplæringslova § 23-3 er oppfylt.

- (11) HK-dir påpekte også at klagers vitnemål for fullført «die Fachoberschule» er feilaktig oversatt til «Certificate of University of Applied Sciences».
- (12) Til klagers kommentar om samlet vurdering av hennes kvalifikasjoner bemerket HK-dir at de må vurdere hver kvalifikasjon separat etter vilkårene i opplæringslova § 23-3. HK-dir opplyste også at hvis klager vil få vurdert om utdanningen oppfyller krav til generell studiekompetanse, må klager kontakte Samordna opptak.
- (13) HK-dir har heller ikke mandat til å ta klagers arbeidserfaring i betraktning, og viser til forarbeidene hvor det fremgår at godkjenning av fag- og yrkesopplæring ikke inkluderer godkjenning av arbeidserfaring eller yrkesgodkjenning, jf. Prop.57 L (2022-2023).

Avvisning av kvalifikasjonen «Fachkraft für Veranstaltungstechnik»

- (14) HK-dirs begrunnelse for avvisningen er at den omsøkte kvalifikasjonen «*Fachkraft für Veranstaltungstechnik*» ikke kunne vurderes opp mot noen av de norske lærefagene som er med i godkjenningsordningen for utenlandsk fag- og yrkesopplæring på nåværende tidspunkt. HK-dir vurderer per i dag 25 kvalifikasjoner fra Danmark, Estland, Finland, Island, Latvia, Litauen, Polen, Sverige og Tyskland. Land og kvalifikasjoner som ikke er en del av godkjenningsordningen blir ikke realitetsbehandlet. HK-dir utvider listen med kvalifikasjoner og land med jevne mellomrom, men det er en stor prosess å utvide godkjenningsordningen og derfor må det gjøres gradvis. Hvis klagers kvalifikasjon senere blir inkludert i ordningen, kan klager søke på nytt.

3 Klagers argumentasjon i hovedtrekk

- (15) Klagers argumentasjon kan i det vesentlige oppsummeres slik:
- (16) Klager ber om at søknaden godkjennes som studiekompetanse gjennom yrkesfag (NKR 4b) eller sammenlignbar fagskole i sceneteknikk (NKR 5).
- (17) Klager mener at en samlet vurdering av de to omsøkte kvalifikasjonene oppfyller vilkårene for godkjenning. Klager begrunner dette med at det samlede opplæringsløpet går over fem år og har et utdanningsinnhold som gir større/bredere kompetanse enn norsk fagopplæring.
- (18) Klager mener også at det var en saksbehandlingsfeil at hennes omfattende arbeidserfaring og fagkompetanse ikke ble tatt i betraktning. Klager mener at hun har en solid fagkompetanse, både teoretisk og praktisk. HK-dir burde derfor tatt i betraktning hvor mye klagers kompetanse kan tilføre det norske markedet.
- (19) Avslutningsvis påpeker klager at EQR-rammeverket er etablert for å legge til rette for mobilitet, sammenlignbarhet og gjensidig anerkjennelse av kvalifikasjoner på tvers av landegrenser. Når søknaden avvises utelukkende på formelt grunnlag knyttet til

manglende direkte sammenlignbart utdanningsløp, opplever klager at praktiseringen er i strid med de politiske intensjonene bak ordningen.

4 Klagenemndas vurdering

- (20) Saken gjelder klage 6. juni 2025 over HK-dirs vedtak av 22. mai 2025. Klagen er fremsatt rettidig, jf. forvaltningsloven § 29 første ledd.
- (21) Av forskrift 2. juli 2025 nr. 1462 om enkelte klagenemnder på Kunnskapsdepartementets område (heretter forskriften) § 6 følger det at klagenemnda «skal behandle klager om enkeltvedtak om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring etter opplæringsloven § 23-3». Klagenemnda har i utgangspunktet kompetanse til å «prøve alle sider av saken», jf. forvaltningsloven § 34 andre ledd første punktum. Dette omfatter både HK-dirs faktiske og rettslige vurderinger, herunder bevisbedømmelsen og skjønnsutøvelsen. Selv om klagenemnda har full kompetanse til å prøve alle sider av saken, vil det likevel ikke innebære en plikt, jf. Innst.O nr. 4 (1994-1995) s. 9.
- (22) Klagenemnda vil foreta en selvstendig vurdering av saken, både av det faktiske grunnlaget og den rettslige vurderingen som HK-dir har lagt til grunn for vedtaket, jf. forvaltningsloven § 34.
- (23) Det rettslige grunnlaget for godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring er opplæringslova § 23-3. Bestemmelsen lyder:
- «Den som har utanlandsk fag- eller yrkesopplæring, kan søke departementet om å få ei godkjenning av opplæringa. Departementet skal godkjenne opplæring som har same nivå og omfang som den norske vidaregåande opplæringa og inneheld mange av dei vesentlege elementa i det aktuelle faget. Opplæring som er godkjent, er sidestilt med norsk fag- eller sveinebrev eller vitnemål.
- Departementet kan gi forskrift om vilkår for godkjenning, saksbehandling, klage og om oppnemning av klagenemnd.»
- (24) Det fremgår av opplæringslova § 23-3 første ledd at utenlandsk «fag- og yrkesopplæring» skal godkjennes dersom den utenlandske opplæringen har samme «nivå og omfang» som den norske videregående opplæringen og inneholder «mange av dei vesentlege elementa i det aktuelle faget». Bestemmelsen oppstiller med dette tre vilkår som må være oppfylt for godkjenning av utdannelsen. Den må ha samme nivå, samme omfang og må inneholde mange av de vesentlige elementene i det aktuelle faget. Sistnevnte vilkår er av HK-dir omtalt som et vilkår om faglig innhold. Etter klagenemndas syn gir bestemmelsen videre uttrykk for at det må foretas en konkret sammenligning av den utenlandske kvalifikasjonen opp mot relevante, norske lærefag.
- (25) Det fremgår videre av bestemmelsen at «departementet» har kompetanse til å godkjenne søknader om utenlandsk fag- og yrkesopplæring. I praksis har departementet delegert denne kompetansen til HK-dir fra 1. januar 2023. Tidligere var det NOKUT som hadde det operative ansvaret for godkjenningsordningen. Departementet har etter bestemmelsens andre ledd også kompetanse til å gi nærmere vilkår for godkjenning og saksbehandling i forskrift, uten at denne kompetansen er blitt benyttet.

Avslag av kvalifikasjonen «Fachhochschulreife»

- (26) Klagenemnda vil først ta stilling til HK-dirs avslag av kvalifikasjonen «*Fachhochschulreife*».
- (27) I vedtaket vurderte HK-dir at den omsøkte kvalifikasjonen har samme «nivå» som norsk videregående opplæring. HK-dir kom imidlertid til at vilkåret om samme «omfang» ikke var oppfylt. Begrunnelsen var at den tyske opplæringens varighet, inkludert omfanget av praktisk opplæring i faget, ikke tilsvarer norsk fag- eller yrkesopplæring. Da ett av vilkårene ikke var oppfylt, kunne ikke kvalifikasjonen godkjennes, og HK-dir foretok derfor ikke en vurdering av det siste vilkåret om faglig innhold.
- (28) I etterfølgende e-post til klager av 6. juni 2025 og i innstillingen til klagenemnda har HK-dir endret sin vurdering. Her vurderer HK-dir at den omsøkte utdanningen ikke er yrkesfaglig videregående opplæring, men studieforberedende videregående opplæring. HK-dir mener derfor at den omsøkte kvalifikasjon «*Fachhochschulreife*» ikke kan vurderes av HK-dir, da HK-dir ikke har mandat til å vurdere om en kvalifikasjon oppfyller krav om generell studiekompetanse. Godkjenningsordningen er derimot ment for utenlandsk fag- og yrkesopplæring. Siden klagers kvalifikasjon ikke er en utenlandsk fag- eller yrkesopplæring, mente HK-dir at det ikke var nødvendig å vurdere om vilkårene i opplæringslova § 23-3 er oppfylt.
- (29) Opplæringslova § 23-3 gir som nevnt den som har «utenlandsk fag- eller yrkesopplæring» adgang til å søke departementet om godkjenning. Av forarbeidene fremgår det at departementets forslag var å etablere en ordning for godkjenning av «utenlandsk fagopplæring på videregående opplærings nivå», jf. Prop. 72 L (2015-2016) s. 44. Ordlyden og forarbeidsuttalelsene tilsier i tråd med HK-dirs vurderinger i klagerunden at det er en forutsetning for godkjenning at søknaden gjelder utenlandsk fag- og yrkesopplæring. Ved å legge denne forståelsen til grunn, vil utenlandske kvalifikasjoner som ikke er å anse som fag- eller yrkesopplæring, falle utenfor ordningen.
- (30) I søknaden opplyste klager at den omsøkte kvalifikasjonen «*Fachhochschulreife*» var en toårig studiekompetanse innen kunst, og at kompetansen grenser til treårige kunstykker i Norge. Klagenemnda kan imidlertid ikke se at den innsendte dokumentasjonen samsvarer med disse opplysningene.
- (31) Av det innsendte vitnemålet «Certificate of University of Applied Sciences Entrance Qualification» fremgår det at kandidaten kan studere ved «any university of applied sciences [Fachhochschule] in all states of the Federal Republic of Germany». I det tyske kvalifikasjonsrammeverket (DQR) er kvalifikasjonen «*Fachhochschulreife*» oversatt til «Higher education entrance qualification for university of applied sciences». Ved fullført opplæring vil kandidaten dermed ha adgang til høyskole i utdanningslandet. Dette er også i tråd med HK-dirs opplysninger i saken.
- (32) På denne bakgrunn har klagenemnda kommet til at klager ikke har dokumentert at den omsøkte kvalifikasjonen er en utenlandsk fag- eller yrkesopplæring, slik at forutsetningen for godkjenning etter opplæringslova § 23-3 ikke er oppfylt.
- (33) Klagenemnda mener derfor at HK-dirs vurderinger i innstillingen til nemnda er i henhold til opplæringslova § 23-3, og nemnda opprettholder HK-dirs vedtak for denne kvalifikasjonen. Nemnda vil imidlertid bemerke at det er uheldig at HK-dir endrer begrunnelsen for vedtaket i klagerunden. Klagenemnda viser til at forvaltningsloven § 24 krever samtidig begrunnelse av vedtak, og nemnda oppfordrer derfor HK-dir til å sørge

for at det gis korrekt begrunnelse allerede i vedtaket. Nemnda vurderer imidlertid at en eventuell saksbehandlingsfeil på dette punkt er rettet opp av HK-dir i klagerunden, slik at avslagsvedtaket likevel er gyldig, jf. forvaltningsloven § 41.

Avvisning av kvalifikasjonen «Fachkraft für Veranstaltungstechnik»

- (34) Klagenemnda vil i det følgende ta stilling til om HK-dir kunne avvise klagers søknad om godkjenning av kvalifikasjonen «*Fachkraft für Veranstaltungstechnik*» uten å foreta en realitetsbehandling.
- (35) I vedtaket avviste HK-dir kvalifikasjonen «*Fachkraft für Veranstaltungstechnik*» fra behandling begrunnet i at kvalifikasjonen ikke på nåværende tidspunkt er en del av godkjenningsordningen. Etter HK-dirs opplysninger i innstillingen er det kun 25 kvalifikasjoner fra 9 land som i dag kan godkjennes i ordningen, men ordningen utvides gradvis med nye land og kvalifikasjoner.
- (36) Opplæringslova § 23-3 første ledd første punktum gir uttrykk for en frivillig, søknadsbasert godkjenningsordning ved bruk av ordlyden «kan». Etter bestemmelsens første ledd andre punktum fremgår det imidlertid at når søknad er sendt inn «skal» departementet godkjenne utenlandsk fag- og yrkesopplæring dersom nærmere angitte vilkår er oppfylt. Klagenemnda forstår det slik at ordet «skal» tilsier en plikt for departementet til å vurdere (realitetsbehandle) enhver søknad. Dersom vilkårene for godkjenning er oppfylt – altså at opplæringen har «same nivå og omfang som den norske videregående opplæringa og inneholdt mange av dei vesentlege elementa i det aktuelle faget» – vil det foreligge en plikt til godkjenning. Ved å legge denne forståelsen til grunn, kan ikke HK-dirs nåværende praktisering med å avvise søknader som gjelder land eller kvalifikasjoner som ikke står på deres liste, sies å være i henhold til lovens ordlyd.
- (37) Før godkjenningsordningen ble opprettet ved lovendring i 2016 var det ingen nasjonal ordning for godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring, jf. Prop.72 L (2015-2016) s. 43. Etter at Norge hadde tilpasset seg et indre arbeidsmarked gjennom EØS-avtalen oppstod det imidlertid en kraftig økning av arbeidskraft fra EU-land, jf. samme referanse s. 41. Da ønsket departementet å etablere en nasjonal godkjenningsordning, slik at kompetansen i arbeidslivet kunne utnyttes bedre og skape et mer konkurransedyktig næringsliv, jf. samme referanse s. 43. I forarbeidene ble det særlig trukket frem hvor viktig det ville være for den enkelte at det eksisterte en ordning som kunne dokumentere nivå, omfang og det faglige innholdet i en utenlandsk opplæring sammenlignet med tilsvarende norsk opplæring, jf. samme referanse s. 41. Videre uttalte departementet at det var viktig at søknader om godkjenning ble behandlet raskt og effektivt, jf. samme referanse s. 44.
- (38) Forarbeidene belyser med dette bakgrunnen og formålet med etableringen av godkjenningsordningen i 2016, samt hvilke hensyn som ble søkt ivaretatt. Klagenemnda anerkjenner at en godkjenningsordning der alle søknader må realitetsbehandles, kan gjøre det utfordrende for HK-dir å opprettholde en rask og effektiv saksbehandling. Dette er imidlertid et ressurs spørsmål. På en annen side, viser klagenemnda til at en svært begrenset godkjenningsordning i mindre grad vil bidra til formålet om å sikre den enkelte og utnytte kompetansen i arbeidslivet bedre.
- (39) Selv om HK-dirs nåværende praksis for godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring etter opplæringslova § 23-3 tar sikte på gradvis utvidelse av land og

kvalifikasjoner over tid, peker klagenemnda på at det snart er gått ti år siden ordningen trådte i kraft, og fortsatt er kun 29 kvalifikasjoner fra ni land innlemmet i godkjenningsordningen. Nemnda mener derfor at denne praksisen innebærer at det vil ta urimelig lang tid før enkelte får mulighet til å søke, eller i verste fall ikke vil få mulighet. Dette synes ikke i tråd med forutsetningen for etableringen av godkjenningsordningen. En slik praksis vil heller ikke ivareta hensynet til søkeres forutberegnelighet, samtidig som det står i konflikt med likebehandlingsprinsippet.

- (40) Opplæringslova § 23-3 setter de ytre rammene for HK-dirs kompetanseutøvelse i saker om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesgodkjenning. Klagenemnda mener som nevnt at bestemmelsen oppstiller en plikt for HK-dir til å behandle enhver søknad. Nemnda kan heller ikke se at det foreligger andre rettskilder av betydelig vekt som tilsier at ordlyden skal forstås på annen måte. Etter klagenemndas vurdering er det ikke holdepunkter i forarbeidene til nåværende eller tidligere gjeldende opplæringslov for at lovgiver har tatt til orde eller forutsatt en godkjenningsordning med de begrensninger i land og kvalifikasjoner som HK-dir nå praktiserer. Da det heller ikke er gitt videre føringer for HK-dirs saksbehandling i forskrift, må nemnda og HK-dir forholde seg strengt til lovens ordlyd.
- (41) Klagenemnda har forståelse for at det er en ressurskrevende prosess å utvide godkjenningsordningen til å gjelde flere land og kvalifikasjoner. Klagenemnda mener likevel at HK-dir etter gjeldende regelverk må være i stand til å kunne behandle alle søknader, da bestemmelsen oppstiller en slik plikt. Når dette er tilfellet, kan ikke praktiske eller økonomiske hensyn begrense etterlevelsen av denne lovpålagte plikten.
- (42) På denne bakgrunn, er det klagenemndas syn at opplæringslova § 23-3 ikke gir HK-dir adgang til å avgrense godkjenningsordningen mot enkelte land og kvalifikasjoner. Klagenemnda mener derfor at HK-dirs vedtak om avvisning av kvalifikasjonen «*Fachkraft für Veranstaltungstechnik*» ikke er i tråd med opplæringslova § 23-3.
- (43) Selv om det er uten betydning for sakens utfall, vil klagenemnda avslutningsvis trekke frem sakens side til Norges EØS-rettslige forpliktelser. HK-dir har selv uttalt at det ikke er avklart om den nåværende praktiseringen av godkjenningsordningen er i samsvar med EØS-avtalen. Etter klagenemndas oppfatning fremstår det problematisk i lys av Norges EØS-rettslige forpliktelser at HK-dir kun realitetsbehandler søknader om godkjenning av fag- eller yrkesopplæring fra bestemte land.
- (44) EØS-avtalens hoveddel ble inkorporert som norsk lov i lov 27. november 1992 nr. 109 om gjennomføring i norsk rett av hoveddelen i avtale om Det europeiske økonomiske samarbeidsområde (EØS) m.v (heretter EØS-loven). I denne sammenheng vil det være særlig relevant å se til det generelle forbudet mot forskjellsbehandling på grunnlag av nasjonalitet i EØS-avtalen artikkel 4, artikkel 28 om fri bevegelse for arbeidstakere og det alminnelige lojalitetsprinsippet i artikkel 3.
- (45) Nemnda bemerker at den aktuelle godkjenningsordningen for utenlandsk fag- og yrkesopplæring er en frivillig ordning, i motsetning til godkjenningsordninger for visse lovregulerte yrkeskvalifikasjoner, hvor utøvelse av yrket krever autorisasjon og/eller lisens fra den norske stat. For slike yrkeskvalifikasjoner er Norges EØS-rettslige forpliktelser regulert i yrkeskvalifikasjonsdirektivet (2005/36-F), som er innlemmet i EØS-avtalen Vedlegg VII og gjeldende rett i Norge gjennom lov 16. juni 2017 nr. 69 om godkjenning av yrkeskvalifikasjoner (yrkeskvalifikasjonsloven) og tilhørende forskrift.

Selv om den aktuelle godkjenningsordningen som denne saken gjelder er frivillig i Norge og ikke en del av yrkeskvalifikasjonsdirektivet eller yrkeskvalifikasjonsloven, vil Norges generelle EØS-rettslige forpliktelser likevel kunne komme på spissen, da vi befinner oss innenfor EØS-avtalens virkeområde, jf. EØS-avtalen artikkel 1 nr. 2, 4 og 28.

- (46) Klagenemnda presiserer at det i foreliggende sak ikke er søkerens nasjonalitet som direkte er grunnen til avvisning, men hvilket land den omsøkte kvalifikasjonen kommer fra. Det vil imidlertid ikke ha avgjørende betydning etter artikkel 4 da forbudet mot diskriminering på bakgrunn av nasjonalitet også omfatter indirekte forskjellsbehandling der virkningen av en nasjonal lovbestemmelse eller tiltak medfører nasjonalitetsbestemt forskjellsbehandling (Sejersted et al., 2011, s. 291). For godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring, er det ikke utenkelig at søkernes nasjonalitet i stor grad sammenfaller med landet den omsøkte kvalifikasjonen kommer fra.
- (47) Klagenemnda vil også bemerke at den nåværende praktiseringen muligens kan utgjøre en begrensning av kjernen og formålet med EØS-avtalen om fri bevegelighet for personer, samt utfordre det alminnelige lojalitetsprinsippet, jf. EØS-avtalen artikkel 1 nr. 2 bokstav b og artikkel 3. Selv om lojalitetsprinsippet pålegger medlemsstatene å gjennomføre sine forpliktelser etter EØS-avtalen, tilsier det også at statene skal «avstå fra tiltak som kan sette avtalens målsetting i fare, og dessuten å gjøre hva de kan for på andre måter å lette samarbeidet» (Sejersted et al., 2011, s. 195-196).
- (48) Videre bemerker klagenemnda at det finnes unntak fra det generelle forbudet mot nasjonalitetsbestemt forskjellsbehandling og restriksjoner av den frie bevegeligheten for arbeidstakere. Førstnevnte forbud gjelder med forbehold av de særbestemmelser EØS-avtalen selv gir. Restriksjoner av bevegeligheten for arbeidstakere, som også innebærer nasjonalitetsbestemt diskriminering, er lovlige dersom de begrunnes ut fra hensynet til «den offentlige orden, sikkerhet og folkehelsen» etter EØS-avtalen artikkel 28 nr. 3 (Sejersted et al., 2011, s. 382). På ulovfestet grunnlag, hvis restriksjonen ikke medfører nasjonalitetsbestemt forskjellsbehandling, kan allmenne hensyn også tillatte restriksjoner, men likevel ikke hvis det gjelder rene økonomiske eller forvaltningsmessige hensyn (Sejersted et al., 2011, s. 386). I tillegg til at restriksjonen er begrunnet i et legitimt hensyn, må den også være forholdsmessig (Sejersted et al., 2011, s. 295). Etter klagenemndas oppfatning har ikke HK-dirs fremstilling på nåværende tidspunkt sannsynliggjort at disse vilkårene for unntak er oppfylt. Det kan dermed ikke utelukkes at HK-dirs praksis med å kun realitetsbehandle søknader som gjelder kvalifikasjoner fra enkelte land, er i strid med EØS-avtalen.

Øvrige bemerkninger

- (49) Klager mener at de to omsøkte kvalifikasjonene samlet oppfyller vilkårene for godkjenning i opplæringslova § 23-3. HK-dir mener på sin side at det ligger utenfor deres mandat å gi en samlet godkjenning av flere kvalifikasjoner. Klagenemnda bemerker at den omsøkte kvalifikasjonen «*Fachhochschulreife*» ikke er en fag- eller yrkesopplæring. Da én av de to omsøkte kvalifikasjonene ikke oppfyller vilkårene for godkjenning, finner ikke klagenemnda grunn til å foreta en nærmere vurdering av om HK-dir har grunnlag etter opplæringslova § 23-3 til å vurdere kvalifikasjoner samlet.
- (50) Klager mener også at det er en saksbehandlingsfeil at HK-dir ikke har tatt hennes arbeidserfaring i betraktning. Til dette viser klagenemnda at HK-dirs kompetanse er begrenset til godkjenning av «opplæring», jf. opplæringslova § 23-3 første ledd andre

punktum. Klagenemnda er enig i HK-dirs tolkning av at bestemmelsen omfatter arbeidserfaring som er en del av den formelle opplæringen, men at arbeidserfaring som søkeren tilegner seg utenom dette, faller utenfor. HK-dir har følgelig ikke gjort en feil ved å ikke ta klagers etterfølgende arbeidserfaring i betraktning.

- (51) Klager har også bedt om godkjenning på særskilt grunnlag. Klager har blant annet fremholdt at hennes fagkompetanse er viktig og tiltrengt i det norske markedet. Klager har også fremholdt at godkjenning vil være viktig for henne personlig. Klagenemnda har forståelse for dette. For søknader som gjelder godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring er imidlertid HK-dirs og nemndas kompetanse begrenset til å vurdere om vilkårene for godkjenning i opplæringslova § 23-3 er oppfylt. Opplæringslova § 23-3 forutsetter at vilkårene for godkjenning – som nevnt i premiss 24 over – må være oppfylt for at godkjenning skal kunne gis, og åpner ikke for godkjenning på særskilt grunnlag. Som HK-dir har informert om, vil det være Samordna opptak som har kompetanse til å vurdere grunnlag for generell studiekompetanse eller opptak til høyere utdanning i Norge.
- (52) Til slutt har klager fremholdt at de omsøkte kvalifikasjonene må vurderes opp mot norsk fagskoleutdanning. I foreliggende tilfelle har klager søkt om godkjenning av utenlandsk fag- og yrkesopplæring, og ikke av utenlandsk fagskoleutdanning. Hvis klager ønsker å få godkjent de omsøkte kvalifikasjonene som sidestilt med norsk fagskoleutdanning, må klager søke til den aktuelle/riktige godkjenningsordningen. HK-dir vil kunne veilede klager til riktig ordning. Dersom klager ikke får godkjent en eventuell søknad om utenlandsk fagskoleutdanning, har klager rett til å påklage vedtaket og vil da få klagesaken behandlet av nemnda. Slik saken står nå, kan klagenemnda ikke vurdere om klagers kvalifikasjoner kan godkjennes som norsk fagskoleutdanning.

5 Vedtak

Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjenning fatter etter dette følgende vedtak:

1. **HK-dirs vedtak av 22. mai 2025 om avslag av klagers søknad om godkjenning av kvalifikasjonen «Fachhochschulreife» som sidestilt norsk fag- eller yrkesopplæring opprettholdes. Klagen tas dermed ikke til følge på dette punkt.**
2. **HK-dirs vedtak av 22. mai 2025 om avvisning av klagers søknad om godkjenning av kvalifikasjonen «Fachkraft für Veranstaltungstechnik» som sidestilt med norsk fag- og yrkesopplæring oppheves. På dette punkt sendes søknaden tilbake til HK-dir for realitetsbehandling.**

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

Etter forvaltningsloven § 36 kan en part kreve dekket vesentlige sakskostnader som har vært nødvendige for å få endret et vedtak til gunst for parten. Dette gjelder eksempelvis kostnader til advokat. Eventuelt krav om dekning av sakskostnader må settes frem senest 3 uker etter at melding om det nye vedtaket er kommet frem til parten. Kravet sendes til Klagenemnda for godkjenning av utenlandsk utdanning og yrkesgodkjenning v/Klagenemndssekretariatet, med mindre HK-dir har fattet nytt vedtak i saken. I så fall sendes kravet til HK-dir.

26. juni 2026

Henrik W. Bärnholdt	Kristin Seehusen	Miriam Thea Josefin Svenaesus Bakken Wallenborg	Øistein Frank Sundli	Taija-Riitta Blencke
Nemndsleder	Nestleder	Nemndsmedlem	Nemndsmedlem	Nemndsmedlem

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur